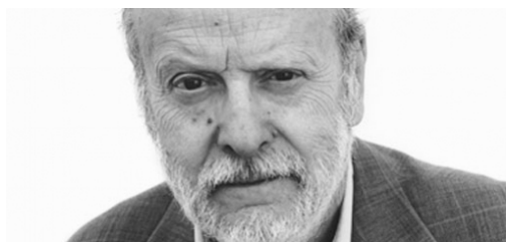

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

Joaquim Carbó

Joaquim Carbó, un luxe

Pep Albanell

Si hagués de definir en Joaquim Carbó amb una sola paraula i atenent-me a la relació que tinc amb ell fa prop de trenta anys, triaria sense dubtar ni un moment

tolerància. Ell és, de totes les persones que conec i que he tractat, la que em sembla que el seu comportament s'ajusta més a la definició que el diccionari dóna d'aquest concepte: "Disposició a admetre en els altres una manera de pensar, d'obrar, d'ésser diferent a la nostra". Hom pressuposa, en la persona tolerant, altres qualitats com és ara la generositat, l'empatia, els bons sentiments. El que en podríem dir un perfil de "bona persona". En el cas d'en Carbó, aquests pressupòsits són certs: és una bona persona.

Després d'una afirmació tan categòrica he d'afegir ràpidament que en la meua idea de bona persona no incloc cap mena de babanisme moral o intel·lectual, i que no crec pas que les bones persones no s'hagin d'exaltar o no els somogui la indignació, la passió o la ira quan s'acaren amb comportaments que repugnen les seves conviccions o atempten contra els seus drets. Crec que en Carbó és una "bona persona" amb les idees força clares; si més no, molt més clares que molts de nosaltres.

No sé si deu ser veritat que algú va dir algun dia que amb bons sentiments no es poden escriure bones novel·les. Pràcticament la totalitat de la literatura infantil i juvenil d'en Joaquim Carbó -i una part important de la literatura d'aquesta mena escrita durant tot el segle vint en el món- és la demostració pràctica que aquesta frase és una boutade sense cap base sòlida. Els bons sentiments, com la perversitat o la temeritat, no són altra cosa que matèria primera literària i depèn de quin tractament i quin ús literari en fa cada autor per determinar-ne la qualitat de l'obra resultant.

Tots les autors som, en el fons, una mica els nostres personatges: els construïm amb allò que tenim o no tenim, el que creiem o el que no creiem, el que estimem o el que odiam... Per això, en Joaquim Carbó també podria dir: "N'Henry Balua sóc jo." I així ha estat com ha creat una mena d'heroi situat al pol oposat dels intrèpids i temeraris aventurers de la novel·la d'acció, campions o superhomes que protagonitzen les tradicionals narracions d'aventures, però tan interessants i inquietants com ells. Ens ha donat històries d'un gran interès, muntades meticulosament i habitades per uns personatges profundament humans, assequibles, senzills, honestos, compromesos amb el món on viuen i, encara que es moguin en escenaris exòtics i allunyats, molt propers al lector. No es tracta de fer personatges políticament correctes -de vegades no ho són gens!-, sinó personatges humanament correctes, que és tota una altra cosa. Perquè que s'escrigui amb bons sentiments no vol pas dir que l'autor doni l'esquena a la realitat més cruel i escabrosa que l'envolta. Ans al contrari: la rebel·lió contra la injustícia social, l'anàlisi dels conflictes d'interessos, la lluita per una vida digna, són també constants en l'obra infantil i juvenil d'en Joaquim.

Però aquest Carbó benèfic té un Mr. Hyde literari en la seva obra per adults. Tot allò que no solen ser els seus protagonistes infantils i juvenils, ho poden ser, per contrast -i potser per compensar!- els seus personatges de la literatura per a adults. Si la literatura infantil d'en Carbó sol estar poblada de lluitadors i idealistes, en la seva literatura "per a adults" abunden els personatges que, mig víctimes,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

mig botxins, es mouen entre l'estultícia i la injustícia de la seva situació social i moral. En Carbó ens posa al davant una nodrida galeria de gent egoista, obcecada, curta de mires -i, sovint, curta de sort- que se'ns presenta sota el prisma deformador d'un humor corrosiu i implacable. Les històries, que solen transcórrer en la nostra societat i en els nostres ambients, no estan bastides sobre trames complexes o grans intrigues. Solen ser les cròniques de fets bastants quotidians, on els personatges, agrament conscients de les seves limitacions, lluiten per evitar les petites derrotes que els convertiran -lluny de la grandesa tràgica del veritable perdedor- en el contraretrat de l'heroi: petits, enllardats i irredemptos. I més que amb humor, les peripècies d'aquests no guanyadors se'ns expliquen amb una ironia implacable, amb un sarcasme que, de vegades, pot esdevenir sàdic i tot.

Jo encara vivia a la Seu d'Urgell que vaig llegir el primer text d'en Carbó, *Un altre tròpic*, Premi Joan Santamaria de novel·la curta. Em va impressionar molt la llengua dúctil i expressiva que l'autor feia servir per fer-nos seure, en una llotja del Liceu, al costat d'unes minyones i els seus acompanyants que hi assistien per primera -i potser única- vegada. En aquest text, un dels primers que va publicar, ja ens mostra les seves armes originals: un realisme burleta que situava els personatges enfront de la seva ofuscació social i la seva petitesa moral, reflex d'una societat que viviejava en l'ambient sòpiti i resclosit de la postguerra. Vaig buscar i trobar altres coses seves, sobretot narracions: *La sortida i l'entrada*, *Solucions provisionals*, *Amb una precisió fantàstica*, i les novel·les *L'escapada*, *El carreró contra Còssima*, *Els orangutans*, *S'ha acabat el bròquil...*

Després, quan ja ens coneixíem, he llegit, és clar, la resta de la seva producció, de la que voldria destacar, a part de les seves regulars col·laboracions en el col·lectiu Ofèlia Dracs, els dos volumets de relats brevíssims, que ell anomena *bonsais*. Per a aquests textos, l'autor s'ha sotmès al peu forçat d'un nombre exacte de ratlles o de paraules en què la contenció, la capacitat expressiva i la precisió narrativa es combinen per donar, probablement, les millors mostres del que en podríem dir "estil Carbó".

Però tornem als seixantes. En aquella època imperava, en l'àmbit literari peninsular, el realisme social: poca complicació argumental, poca transcendència, poca reflexió; el que calia era mostrar el món -sobretot les capes més baixes i més desafortunades- tal com era, sense adorns ni filosofies. A Catalunya el realisme incisiu, combatiu i compromès dels principals autors castellans va esdevenir, en una part de conreadors catalans, un realisme gris i contemporitzador, sense mordent dramàtic, i més d'una vegada i en més d'un autor, mimètic.

En aquest panorama, els textos realistes d'en Carbó, destacaven pels seus tocs nihilistes i pel seu poder revulsiu. De vegades em feia l'efecte que l'autor tractava els seus personatges amb inclemència, com si esperés que, per reacció, fos el lector qui es rebel·lés contra les seves criatures i la vida que duïen. Tot i que, quan menys t'ho esperaves, en un revolt de la història, apareixia una pinzellada tendra que gairebé feia la funció de miratge enmig del laberint brúfol i hostil d'un món mal fet.

Crec que l'establiment cultural català té un deute amb aquesta important part de l'obra d'en Carbó, una obra que no va saber entendre en el seu moment i que no té gaire en compte avui dia. Però ja fa uns anys que en Joaquim Carbó, com si donés una volta de rosca més a aquell realisme exacerbant i fins i tot irritant que feia servir per assenyalar la migradesa moral del món on vivim i ensenyar-nos els aspectes menys dignes de nosaltres mateixos, ens torna a oferir una particular visió del món, de la gent que l'habita, dels seus vicis i virtuts, i de les seves manifestacions culturals. No ho fa a través de la narrativa, sinó emprant el que s'anomena "no ficció": uns textos que tenen tant d'assaig sociològic, com de memòria discursiva i de dietari personal.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbo a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

Probablement hi ha poca gent al país que estigui tant al dia com ell del que es publica, del que s'estrena, sigui cinema o teatre, del que s'interpreta, del que s'exposa a Barcelona. Tinc la sensació que no hi ha espectacle interessant que s'hagi estrenat a Barcelona aquests últims anys que ell -i la Rosa, la seva companya- no hagi vist. Les seves referències culturals són, doncs, abundantíssimes i molt riques. I en aquests textos on últimament aboca els seus impulsos creatius, en Carbo ens parla del que sap, del que imagina, del que ha vist. Ens parla d'ell, del seu entorn social i cultural, del seu present i de la seva història mediata i immediata. I ho fa amb una amenitat i una naturalitat exemplars. No sé pas d'on ho trec, però estic segur que aquestes últimes obres són conseqüència de la seva gran tasca en el món de la literatura infantil i juvenil. Les dues primeres manifestacions d'aquest gènere híbrid, si més no, hi estan directament relacionades. Em refereixo al volum commemoratiu *Joaquim Carbo, setanta anys, un centenar de títols, un milió d'exemplars*, on reproduïx les respostes que solia donar a una bona colla de preguntes que han fet els nois i noies en les seves visites a centres escolars. A més, hi ha un comentari a cadascun dels seus títols publicats fins en aquell moment (2002) i un apèndix amb tots els articles publicats a la premsa fins llavors. I l'altra obra és *La caritat explicada als joves*, publicat a Columna el 2004.

Però on es fa més patent i on es mostra d'una manera més brillant el talent que l'autor té per mirar la realitat amb ull crític, però alhora sensible, és a *Un disset de maig* (2005). Amb el pretext de fer-nos la crònica d'un dia qualsevol, en Carbo retrata, recorda, reflexiona, recupera, reinventa la seva realitat quotidiana, és a dir, la nostra. L'altre text d'aquesta mena, encara inèdit, si no m'erro, és *Viure amb els ulls*, on repassa tot allò que l'ha fet viure, que l'ha apassionat, l'ha interessat, l'ha indignat, l'ha revoltat... És el Carbo pur, cristal·litzat.

És un luxe gaudir de la seva obra. I de la seva amistat.

Tast de textos

Text

 PDF: Primers capítols de *Viure amb els ulls*

Al web de Perifèric Edicions.

<http://www.periferic.es/PDF%20Primers%20capitols/Escriptures/Escriptures%2012.pdf>

 PDF: Primers capítols de *Retrat amb negra*

Al web de Perifèric Edicions.

<http://www.periferic.es/PDF%20Primers%20capitols/Juvenil/Juvenil%208.pdf>

 PDF: 'La censura, ai, la censura...!'

Reflexió sobre la censura que va patir l'autor de l'article en les seves publicacions. A l'*Avui* (6/05/2010).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2010/avui_a2010m5d6p8scultura.pdf

 PDF: Alguns relats de *Jocs d'infants*

A *Benzina*, n. 54.

http://www.traces.uab.es/tracesbd/benzina/2011/benzina_a2011n54p46.pdf

 WEB: 'Jordi Arbonés a la universitat'

Text llegit durant la inauguració de la Càtedra Jordi Arbonés a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB, el 21 de maig del 2003.

http://www.barcelonareview.com/37/c_jc.htm

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

 WEB: 'Mi biblioteca de literatura juvenil'

Article de l'autor, publicat a la revista *El Ciervo*.

<http://www.elciervo.es/html/default.asp?area=articulo&revista=53&articulo=281>

 PDF: Sobre el conte

Extracte de la intervenció de l'autor a l'encontre "La narrativa breu al final del milenio" (Verines, setembre de 1999).

<https://lletra.uoc.eduwww.mcu.es/archivoswebmcu/verines/pdf/v1999carbo.pdf>

 WEB: Joaquim Carbó a Google Books

https://lletra.uoc.eduhttps://www.google.com/search?q=joaquim+carb%C3%B3&btnG=Cerca+llibres&tbm=bks&tbo=1&hl=ca#hl=ca&sa=G&tbo=1&tbm=bks&tbm=bks&q=inauthor:%22Joaquim+Carb%C3%B3%22&ei=u_a8TvDvHqPQ4QSH1uC3BA&ved=0CDEQ9Ag&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.,cf.osb&fp=31eb22a137b6cc81&biw=1531&bih=748

 WEB: Joaquim Carbó a WorldCat

<http://www.worldcat.org/search?q=au%3A%22joaquim+carb%C3%B3%22&qt=advanced&dblist=638>

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Viquipèdia

Breu biografia, obra i enllaços sobre l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Joaquim_Carbó

 WEB: Biobibliografia

Breu perfil biobibliogràfic, al web de TVC.

<http://www.tvcatalunya.com/lilibresivida/autor08.htm>

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Carb%C3%B3+Joaquim&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

<http://cbueg-mt.iii.com/iii/encore/search/C|Scarb%C3%B3%2C+joaquim|Orightresult|U1?lang=cat&suite=def>

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SCarb%C3%B3+Joaquim|Orightresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

 WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Carb%C3%B3%20Joaquim&sc=1&ln=ca>

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Carb%C3%B3%2C+Joaquim&f=keyword&action_search=Cerc

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

a&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=0&of=hb

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Pàgina de l'AELC

Biografia, publicacions i altres materials.

<http://www.escriptors.cat/autors/carboj/index.php>

 WEB: Setanta anys, un centenar de títols, un milió d'exemplars

Adaptació del llibre publicat amb motiu del 70è aniversari de l'autor. Inclou una bibliografia detallada, una conversa amb Marta Mata i el comentari de molts dels seus llibres per part de l'autor.

<http://www.joaquimcarbo.net/>

 PDF: Un clàssic que ja ha complert 40 anys

Article de Josep Francesc Delgado amb motiu del 40è aniversari de la publicació de *La casa sota la sorra*. A *Faristol*, n. 55.

http://www.clijcat.cat/faristol/descargas/55/7_55.pdf

 PDF: 'Exercici de sinceritat'

Ressenya de Pep Molist sobre la novel·la *L'última casa*, a *El País. Quadern* (10/04/2008).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/elpais/pais080410_01.pdf

 PDF: 'Llegint poesia al metro'

Ressenya de Joan Josep Isern sobre *Un disset de maig*. A *l'Avui* (28/07/2005).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av06184.pdf>

 PDF: 'Madona Ofèlia i mestre Carbó'

Ressenya de Joan Josep Isern sobre *L'Ofèlia i jo*, que recull els contes i articles que l'autor va escriure sota el nom del col·lectiu Ofèlia Drachs. A *l'Avui* (23/09/2004).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03240.pdf>

 PDF: 'Una joia literària'

Ressenya d'Andreu Sotorra sobre la novel·la juvenil *La gorra*. A *l'Avui* (2/11/2000).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av00083.pdf>

Diversos

 WEB: Carbó, Premi Trajectòria 2011

L'autor rep el reconeixement a la seva carrera literària dins la 29a Setmana del Llibre en Català. A *Vilaweb* (28/07/2011).

<http://www.vilaweb.cat/noticia/3915126/20110728/lescriptor-joaquim-carbo-premi-trajectoria-2011.html>

 WEB: Xat amb Joaquim Carbó

Transcripció del xat amb l'escriptor, a *Vilaweb* (15/06/2011).

<http://blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/199364>

 PDF: Conversa amb Joaquim Carbó

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

Ada Castells conversa amb l'escriptor amb motiu de l'exposició 'Carbó Negre', dins BCNegra. A l'*Avui* (3/02/2011).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2011/avui_a2011m2d3p5scultura

 WEB: 'Joaquim Carbó: un bon escriptor'

Maria Antònia Oliver parla del mestratge de Carbó. A *Barcelona. Metròpolis mediterrània*, n. 60 (hivern de 2003).

http://www.bcn.es/publicacions/b_mm/bmm60/bmm60_ultima.htm

 PDF: 'Molts joves han perdut la facultat de valorar les coses'

L'autor parla de literatura juvenil en aquesta entrevista a la revista *Estris*, n. 123 (gener-febrer 2002).

<http://www.peretarres.org/wps/wcm/connect/529a50004e195ebb9ea49e984e8e9865/estris123.pdf?MOD=AJPERES>

 WEB: Sobre *Retrat amb negra*

Pàgina de Perifèric Edicions dedicada a aquesta obra. Inclou ressenyes, propostes didàctiques i les primeres pàgines del llibre.

<http://www.periferic.es/Juvenil/juv%20interior%208.htm>

 WEB: Sobre *Viure amb els ulls*

Pàgina de Perifèric Edicions dedicada a l'obra. Inclou una ressenya, una entrevista amb l'autor i una mostra de les primeres pàgines.

<http://www.periferic.es/Escriptures/esc%20interior%2012.htm>

 WEB: Adaptació teatral de *La casa sota la sorra*

Obra musical basada en aquesta novel·la de l'autor amb dramaturgia i lletres de Rubèn Montañá i Toni Sans.

http://www.tnc.cat/ca/la_casa_sota_la_sorra

Propostes didàctiques

Recursos

 PDF: Joaquim Carbó a *El gust per la lectura*

Dossier didàctic elaborat per Mercè Abeyà i Montserrat Gabarró. Conté un estudi sobre l'obra de Carbó i l'anàlisi de *L'ocell meravellós*, *El gos del metro* i *La colla dels deu*.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0082/c5772ed8-ed99-4aab-85ad-dd53f7714ccc/Carbo_professorat.pdf

 PDF: Guia per al professorat

Elaborada per Mercè Abeyà i Montserrat Gabarró. Conté biografia de l'autor i propostes de treball per a cada franja d'edat d'educació primària.

http://www.xtec.cat/lic/centre/professorat/dossiersgust/gust_2008_09/gust_primaria/carbo%20definitiu/Carbo_professorat.pdf

 WEB: Proposta de lectura sobre *Interfase amb mosca*

Recursos de lectura per als estudiants d'ESO al web de l'edu365.

<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/interfase/index.htm>

 PDF: Guia de lectura de *Retrat amb negra*

Elaborada per Lluçia Vallés.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Carbó a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-carbo> >

<http://www.periferic.es/PDF%20guies%20juvenil/Guia%208.pdf>

WEB: Va de llibres: *La colla dels deu*

Material interactiu per a l'animació lectora al web de l'edu365.

<http://www.edu365.cat/vadellibres/livre/14/index.html>

WEB: Au, llegim! *La colla dels deu*

Més propostes didàctiques sobre aquesta obra al web edu365.cat.

<http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/lectures/colla/index.htm>

Viquilletra

WEB: Activitats sobre *Interfase amb mosca*

Recull les activitats sobre aquesta obra elaborades pels estudiants d'ESO i Batxillerat dins el projecte Viquilletra (Departament d'Ensenyament - UOC).

http://lletra.uoc.edu/viquilletra/Interfase_amb_mosca_de_l%27autor_Joaquim_Carb%C3%B3
